

Зоряна ПУШКАР,

к.г.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

Наталія ШЕНДИРУК

директор гімназії «Гармонія» Галицького фахового коледжу
імені В'ячеслава Чорновола

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Особливістю розвитку і застосування цифрових технологій навчання в освітньому середовищі є те, що вони мають тенденцію приймати адаптивні властивості, які дозволяють встановлювати безпосередні зв'язки із здобувачами освіти. Педагог, все у більшій мірі звільняється від певних контролюючих та інформаційних функцій, залишаючи за собою головні функції навчання, як:

- взаємозв'язок виховання й навчання;
- керування та корегування процесу навчання з урахуванням новітніх досягнень науки і техніки, індивідуальних особливостей тих, хто навчається;
- розвиток самостійного мислення;
- вироблення і постановка нових завдань навчання.

Використання сучасних цифрових технологій в освітньому середовищі має дуже великий потенціал для підвищення якості навчання та покращення умов для здобуття знань студентами та учнями. Ось деякі з найбільш важливих способів використання цифрових технологій в освітньому середовищі:

Онлайн-навчання: можливість навчання з будь-якого місця з використанням інтернету. Завдяки онлайн-навчанню студенти можуть здобувати знання в зручній для них час і темп, використовуючи відеоуроки, вебінари, тестування та інші цифрові інструменти.

Електронні підручники - це цифрові версії підручників, які можна завантажити на комп'ютер або планшет. Електронні підручники часто мають інтерактивні елементи, такі як відео та аудіо, тестові завдання та інші форми взаємодії з матеріалом. Можливість користуватися електронними підручниками замість традиційних паперових дозволяє зберегти час і кошти на купівлю підручників. Вони є зручними для учнів і студентів, які можуть мати доступ до них з будь-якого місця з Інтернетом. Крім того, електронні підручники можуть містити інтерактивні елементи, що дозволяють краще засвоєння матеріалу.

Комп'ютерне моделювання: можливість використовувати

комп'ютерне моделювання для дослідження різних явищ, таких як фізика, біологія, хімія тощо. Комп'ютерне моделювання дозволяє учням та студентам бачити, як деякі процеси відбуваються в реальному світі та проводити власні експерименти.

Ігрові технології: можливість використовувати ігрові технології для навчання та вирішення різноманітних задач. Ігри можуть бути корисними для розвитку логічного мислення, розвитку комунікаційних та соціальних навичок.

Віртуальна реальність може стати потужним інструментом навчання, особливо в області науки, інженерії та медицини. Вона може допомогти студентам зануритися у віртуальне середовище та отримати практичний досвід, який було б складно отримати в реальному житті. За допомогою віртуальної реальності можна створювати симуляції реальних ситуацій, що дозволяє учням набувати практичних навичок та досвіду в безпечній обстановці.

Мультимедійні презентації можуть бути корисними для викладачів та вчителів, учнів і студентів, які можуть використовувати різноманітні формати, щоб краще зрозуміти матеріал.

Інтерактивні дошки - це електронні дошки, що підключаються до комп'ютера або ноутбука та дозволяють викладачам показувати презентації, малювати діаграми та ілюструвати навчальний матеріал на екрані.

Мобільні додатки - це програми, які можна встановлювати на смартфон або планшет. Вони дозволяють учням вчитися та виконувати завдання з будь-якого місця та в будь-який час.

Онлайн-курси дозволяють студентам вивчати матеріал у своєму власному темпі, що може бути корисно для тих, хто має зайнятий графік або навчається на відстані. Вони можуть бути безкоштовними або коштувати менше, ніж традиційне навчання.

Онлайн-зв'язок: використання онлайн-зв'язку, такого як відеоконференції та чати, дозволяє студентам спілкуватися та співпрацювати між собою та викладачами з будь-якої точки світу.

Застосування цифрових технологій дозволяє організувати різні види діяльності здобувачів освіти: інформаційно-навчальна, експериментально-дослідницька, наукова, самостійна, навчально-ігрова, ситуативна та ін. Ці види діяльності орієнтуються на активне використання інформаційних комп'ютерних технологій учителем і учнями, викладачем і студентами, як інструменту пізнання й самопізнання, на самостійне подання і здобуття знань, здійснення власного маленького відкриття у процесі вивчення навколишнього світу.

Використання цифрових технологій у освітньому процесі необхідно

не стільки для підтримки традиційних форм і методів навчання, скільки для створення варіативних методик, що сприяють особистісно-орієнтованому розвитку учнів та студентів, розвивального навчання.

На нашу думку, основними напрямками використання цифрових технологій з урахуванням їх методичної доцільності й можливостей є: зберігання, обробка й передача інформації; пошук інформації у глобальній і локальній мережах; розробка навчально-методичних матеріалів і рекомендацій, розробка педагогічних програмних засобів різного призначення; здійснення автоматизованого контролю навчальної діяльності; розробка web-сайтів навчального призначення; дистанційне регулювання навчальної діяльності; організація й проведення комп'ютерних експериментів з віртуальними моделями; обробка результатів експерименту; розробки уроків, лекцій; створення ілюстративного, цікавого матеріалу; організація і проведення інтелектуальних ігор і вікторин.

Для створення цифрових технологій навчального призначення найчастіше використовують прикладне програмне забезпечення: MS Word; MS Publisher; SMART Notebook; MS Paint; Photoshop; MS Excel; MS Access; MS Internet Explorer; MS Outlook Express; E-mail.

В освітньому процесі використання цифрових технологій робить урок, лекцію, заняття цікавішим, надає більших можливостей здобувачам освіти для участі в навчальному процесі, розвиває мотивацію, особистісні й соціальні навички; учні та студенти працюють творчо, стають впевненішими у собі, починають розуміти складні ідеї завдяки більш ясній і динамічній подачі матеріалу, відтак у них виробляються навички для практичного застосування у сучасному інформаційному середовищі та віртуальному просторі.

Застосування цифрових технологій має багато позитивів і для викладача: зручно працювати з групою, дозволяє збільшити обсяг навчального матеріалу; суттєве розширення творчої діяльності завдяки можливостям самостійно обирати план проведення заняття, підбирати додаткові матеріали; дозволяє демонструвати готові фрагменти; створення умов для здійснення як індивідуального, так і диференційованого підходу до учнів у процесі використання програмних засобів.

Цифрові технології у навчально-виховному процесі є одним із суттєвих засобів реалізації цілей і завдань процесу навчання. Очевидно, що навіть слабо підготовлений викладач має переваги над самим досконалим комп'ютером. Справа в тому, що міжособистісні взаємовідносини не вдається формалізувати за допомогою алгоритмів. Цій важливій проблемі пильну увагу приділяють не лише діячі освіти, а

й психологи.

Ми вважаємо, що використання цифрових технологій має дуже багато позитивного:

- забезпечують високий рівень інтерактивності між учнем і матеріалом;
- існує можливість підключення через мережу, що значно заощаджує час і гроші;
- формат CD дисків забезпечує великі об'єми для зберігання інформації, що стимулює навчання, яке включає перегляд значних баз даних (текстів, графіки, відео);
- об'єднує звук та зображення з навчанням на базі ПК;
- збереження даних у цифровому форматі надає більших можливостей для навчання, матеріал може розглядатися покроково з різними рівнями деталізації;
- приваблює значну кількість користувачів, які навчаються;
- сприяє мотивації та заохоченню учнів, студентів;
- можна передавати і подавати інформацію в чіткому і структурованому вигляді, зберігаючи гнучкість;
- є можливість одержати доступ до будь-якого відеокадру або їхній послідовності практично миттєво;
- можна створювати різноманітні варіанти переміщень статичного та динамічного відео, графіки, аудіо треків;
- інформацію легко поновлювати і конвертувати в інші формати;
- учень може сам вибирати темп та час освоєння матеріалу;
- порівняно легко навчитися працювати з електронною поштою і дискусійними форумами;
- скорочується час, витрачений на заняття, відповідно залишається більше часу для роботи та відпочинку.

На нашу думку, серед недоліків використання ІКТ можна виділити: відсутність необхідного доступу до комп'ютера кожного здобувача освіти; розробка програм вимагає значних затрат фінансів та часу; потрібне спеціальне обладнання для роботи програм; величезний обсяг інформації, яка може збивати учнів; невисока якість зв'язку; доступ із робочого столу до технічного забезпечення може бути проблематичним; неможливе передавання особистої поведінки; відсутні мультимедійні програми українською мовою; не розроблена методика використання в освіті.

Як зазначають автори [2, 60], що : «в умовах цифрової економіки людський капітал та інформаційні технології відіграють вирішальну роль в забезпеченні сталого розвитку економіки. У зв'язку з цим підготовка

висококваліфікованих фахівців з врахуванням потреб ринку та сучасних тенденцій розвитку цифрових технологій, ефективно впровадження яких супроводжується прискоренням економічного зростання, збільшенням кількості робочих місць, підвищення м'якості послуг, набуває особливого значення».

Отже, використання цифрових технологій дає можливість викладачу вносити в освітній процес нові різноманітні форми і методи навчання, що робить заняття і позаурочні заходи інформаційно-насиченими, яскравими, цікавими і забезпечують високий рівень навчального процесу в порівнянні з іншими методами навчання. Сучасні цифрові технології стали невід'ємною частиною освітнього процесу і можуть покращити якість навчання та сприяти ефективнішому використанню часу і ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Пушкар З.М., Шендирук Н.М. Управління персоналом освітнього закладу в період військового стану. Збірник тез VII Науково-практичної конференції студентів та молодих вчених з міжнародною участю «Актуальні проблеми економіки, підприємництва та управління на сучасному етапі», 21 жовтня 2022 року, м. Тернопіль.
2. Пушкар З.М., Пушкар Б.Т. Цифрова економіка та сучасні виклики. Матеріали 5-ої Всеукраїнської науково – практичної інтернет-конференції: «Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку» 29 травня 2020р. м. Херсон. С.58-61

Оксана СИТНИЦЬКА

аспірантка освітньо-наукової програми
«Публічне управління та адміністрування» ЗУНУ
Науковий керівник – д.е.н., професор,
професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ
Григорій МОНАСТИРСЬКИЙ

**БЮДЖЕТИ ОБОРОНИ: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Другий рік війни продовжує свій кривавий шлях Україною. російська агресія відбирає не лише найцінніше - життя, а й цілеспрямовано знищує громаду за громадою, вулиці, оселі, села та міста. Відбираючи в людей елементарні блага цивілізації: світло, воду, тепло, газ, їжу, змушує їх залишати рідні домівки і шукати нові в регіонах, що вважаються "безпечними".

Зрозуміло, що за таких умов істотно змінилися підходи та механізми управління територіальними громадами. Адже